

בני ברית ישראל

יו"ר מועצה: אבי ארז
ereza100@gmail.com

מועצה אזורית דרום

עורך: יוסי רזי
razyf@013net.net

עלון מספר 36

לשכת בנימין דה רוטשילד

לשכת מצאנו יין
אייר תשפ"ג

לשכת נתיבי השלום

לשכת ראשונים
העלון הדיגיטלי

לשכת הנשיא ויצמן

לשכת המדע

מאי 2023

תוכן עניינים

דבר העורך – יוסי רזי

דבר יו"ר המועצה – אבי ארז

מה נשמע בלשכות המועצה:

לשכת ראשונים – אתי גוטסמן

מה קורה בלשכת בנימין דה רוטשילד – ד"ר הדס הכהן

מה יהיה? מבט אל העתיד – ד"ר יאיר שרן

ישראלים ביפן: אלו תולדות יפן בתכלית הקיצור – ד"ר יואב גל

ביוגרפיה של רחוב – משפחת וגנר-צבי תדמור

היה הייתה עברית – רות קלי

יאללה משכנתא – שוקי ברנדווין

מקרה גב – תמר קור

חלון לעלון

יוסי רזי

יום חמישי, 11/5, בוקר.

מהרדיו נשמעים עוד ועוד פרומואים לגמר האירוויזיון מחרתיים. קירל. האחוזים להצלחתה. עד כמה אמור המקום שלה בהשמעת השירים להשפיע על דירוגה הסופי? כמה נקודות מוסיפות תנועות המספריים של רגליה? בין לבין נשמע: "אשדוד, י, י"ג, ט"ו, הסיטי, היכנסו למבנים מוגנים". מציאות משונה. בין קרנבל לרקטות. בין רקטות למהפכה משפטית/משטרית. בין מהפכה לבחירות, בין בחירות לקורונה. ארץ תזזיתית, מדינה ללא מנוח.

ברור ששווייץ אנחנו לא. היינו אולי רוצים להיות בין הפרות והינדל והשעונים ומשאלי העם ששם, אבל אנחנו באמת לא. ויש האומרים שאם אנחנו, הישראלים, היינו גרים שם במקום השווייצרים – הארץ ההררית השלווה הזאת הייתה משתנה ללא היכר.

עד כמה משפיע העומס הזה של האירועים על כלל "אזרחי ישראל"? על הותיקים שבינינו, אלה שחוו/עברו/סבלו את מלחמות העבר – ובמיוחד את ה"נדנדה המטלטלת" של 67-73 על שתי נקודות הקיצון שלה במצב הרוח הלאומי – ויש להם/לנו פרספקטיבה רחבה יותר מזו של הצעירים?

לפנות ערב נפלה על רחובות רקטה, הרגה את אינגה אברהמיאן ז"ל, בת השמונים, הטילה אימה על רחוב סמילנסקי וסביבותיו. באבחה אחת הפכו המחשבות העמומות שמימיות של הבוקר – לארציות, ממוקדות..

לעלון זה נוספה כותבת חדשה, תמר קוך, תושבת רחובות, עם סיפור אנושי ומשעשע מתוך מקום לא משעשע – בית חולים.

אתם מוזמנים לשלוח אלינו סיפורים קצרים משלכם, אם הגיע זמנם לצאת מהמגירה.

נעבור עליהם ונשמח לפרסמם.

כמו כן בעלון, בין השאר, בכתבה של ד"ר יאיר שרן – תמצית של הפיתוחים הטכנולוגיים הצפויים בעתיד הרחוק שהולך... ומתקרב.

ועוד

קריאה נעימה

דבר יו"ר המועצה

שלום חברים

אין לנו רגע דל. אירוע רודף אירוע, עברנו את ימי הזיכרון ויום העצמאות בתחושות מעורבות כאשר עם ישראל חצוי בעד ונגד. הקיטוב והשנאה זלגו בפעם הראשונה מאז קום המדינה, לבתי הקברות הצבאיים. חגיגות יום העצמאות הכהו במעט את תחושת החמיצות.

שתי הלשכות ברחובות נפגשו בין יום השואה ליום הזיכרון, לערב שירי לוחמים. מסורת שהחלה בשנה שעברה והמשיכה השנה.

בערב יום העצמאות התכנסה לשכת המדע בביתם של זיוה וצביקה לחגיגת עצמאות שמחה ועתירת מטעמים. כשבועיים לאחר מכן צה"ל פתח במבצע "מגן וחץ". במהלכו עברנו עוד "סבב" טילים. במהלך המבצע נפגע בית מגורים ברחובות, ותושבת העיר נהרגה. עוד תזכורת על "השכונה" בה אנו חיים. כולנו מקווים לתקופה של רגיעה וחזרה לשגרה.

הארגון מתכונן לוועידה ה-95. זו ועידה שבה יוחלפו תפקידים מרכזיים בבני ברית, ובניהם הנשיא. מאחלים הצלחה לנשיא היוצא דניאל גרץ, ולמבקר בני ברית היוצא צביקה תדמור. הצלחה לנשיא הנכנס שיבחר בוועידה.

קריאה מהנה ומועילה

אבי ארז

מה נשמע בלשכות המועצה

לשכת ראשונים, ראשון לציון

אתי גוטסמן

לידיעת חברי וחברות בני ברית מלשכות הדרום ובכלל. אנו הצטרפנו לפני מספר חדשים לבני ברית, התחלנו כקבוצה קטנה יותר והיום אנו מונים 40 חברים/ות. עד לפני חצי שנה היינו במשך 10 שנים חלק מארגון הליונס העולמי, אך בגלל הבדלים רעיוניים החלטנו לעבור לבני ברית.

נשיא לשכתנו הוא אבי מלינסקי. חברי לשכתנו כולם מתנדבים בפעילויות שונות למען הקהילה, חלקן קבוצתיות וחלקן אישיות. מדי חודש אנו מטיילים באתרים שונים בארץ, מקיימים מפגשים והרצאות ומתפנקים בכיבוד מעשה ידי החברות/ים.

מעט רקע על לשכתנו ועל פעולות התנדבותנו:

גולת הכותרת בהתנדבותנו הן הבדיקות לגילוי מוקדם של עין עצלה ולקויות לילדי הגנים בגילאי 4-6. רכשנו מכשיר שעלותו כ- 50 אלף ₪ שגייסנו מתרומות חברים, קרן ראשל"צ והעירייה. רופא עיניים מבי"ח "שיבא" ליווה אותנו בהכשרה מקצועית לביצוע הבדיקות, הקמנו 11 צוותים אשר בודקים מידי שנה כ- 4,500 ילדים. תוצאות הבדיקות מועברות להורים. מידי שנה אנו מגלים כ- 9% ילדים בעלי לקויות ו/או עין עצלה. את הבדיקות חשוב לבצע עד גיל 7, המבצע נעשה באישור משרד הבריאות, בסיוע עיריית ראשל"צ המעבירה לנו את שמות הילדים וכתובות הגנים ומשטרת ישראל הבודקת שבין הגברים אין פדופילים. לפני שלוש שנים גילינו בעיה לילד ובבדיקת רופא התברר שלילד יש

גידול סרטני בעין, הורי הילד חיפשו מנתח מתאים. לאחר חיפושים בארה"ב ובגרמניה הסכים רופא בבי"ח הדסה לנתח את הילד, הילד היום בריא ומתפקד רגיל.

כפי שציינו קודם חברינו מתנדבים גם באופן אישי בקרב ניצולי שואה, "אנוש", התרמות דם, ביטוח לאומי (יעוץ לציבור"), חנות יד שניה ("קיימותא"), "ער"ן, "כל יכול", "נשות הדסה", אחזקת בית האמנים בראשל"צ ועוד.

מכשיר לבדיקת עין עצלה

מפגש לשכה בבית שורדי השואה

ערב זמר בלשכה

טקס קבלת הלשכה לבני ברית

מפגש לשכה

מפגש עם השופטת דליה וראש העיר

בוקר עם שורדי השואה

לשכת הנשים בנימין דה רוטשילד, ראשון לציון

ד"ר הדס הכהן

לשכת הנשים "בנימין דה רוטשילד" ממשיכה בפעילות למען הקהילה והחינוך בראשל"צ

ד"ר הדס הכהן, דניאל מריאשין מנכ"ל בני ברית העולמי, דניאל גרץ נשיא בני ברית ישראל

בטקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה המתקיים מידי שנה ביער הקדושים ברחבת "מגילת האש" על-ידי קק"ל וארגון בני ברית העולמי ייצגה את ארגון בני ברית ישראל נשיאת הלשכה דר' הדס הכהן יחד עם נשיא בני ברית ישראל מר דניאל גרץ וד"ר אבי חולי, לשעבר סגן נשיא בני ברית העולמי, חוקר וחבר ועדת אות המציל היהודי בארגון בני ברית.

הדס הכהן, דודו אשכנזי, ד"ר אבי חולי

הדס הכהן עם פרופ' גודי באומל שורץ

כיבדו את הטקס הרב עמיחי אליהו - שר המורשת, דניאל מריאשין - מנכ"ל בני ברית הבינלאומי, שר-שלום גרבי - מנהל החטיבה לחינוך ולקהילה של קק"ל, תת ניצב מאיר אליהו מ"ס בית חורון - מג"ב, ה.מ. אריק דנון - שגריר צרפת בישראל, פרופ' ג'ודי באומל-שורץ - ראש מכון פינקלר לחקר השואה, אוניברסיטת בר אילן ונציגת משפחות המצילים.

האירוע נפתח על ידי הכנר הבינלאומי אייל שילוח בקטע מוזיקאלי מתוך הסרט "רשימת שינדלר" ובהמשך נוגנה היצירה "א יידישא מאמע" ולאחריו פתחה אמרכלית המרכז הגב' סיגלית אלוני בברכת המשתתפים ודברים בשם יום הזיכרון לשואה ודיירי המרכז. לאחר מכן פתחה והנחתה את הטקס ד"ר הדס הכהן. במהלך הטקס נקראו טקסטים המתארים את התמודדותה של סילביה כילדה ונשים מעולמה בתקופת השואה. הטקסטים כולם נבחרו מתוך סיפרה – "בין סער לתקווה" והוקראו על ידי נשות לשכת בנימין דה רוטשילד, נציג משפחות דיירי המרכז אפי רוזנברג ושני נציגי קבוצת "עושים טוב לקהילה" של זיו נחמה שגם סיפקו את ההגברה לאירוע.

את האירוע כיבדו בנוכחותם נשיא לשכת "ראשונים" מר אבי מלינסקי ויו"ר נשות בני ברית ישראל הגב' רינה בר אור.

להדלקת 6 נירות הזיכרון הוזמנו להדליק דיירי המרכז ואת הנר הראשון כובדה להדליק בשם משפחת אהרון, ציפי לוי אהרון בתה של סילביה אהרון יחד עם יו"ר נשות בני ברית הגב' רינה בר אור ואמרכלית המרכז הגב' סיגלית אלוני. לאחר הטקס התקיים פאנל ראיונות בנושא "נשים יהודיות בתקופת השואה וקווים לדמותה של סילביה אהרון". בפאנל השתתפו חוקרת השואה הגב' רחל חדאיו תושבת העיר ראשל"צ ששפכה אור על אומץ ליבן של נשים יהודיות בתקופת השואה. הגב' יעל פקין חברתה של סילביה אהרון, מטפלת משפחתית זוגית מובילת תוכנית מדור לדור ובנה של סילביה, מנו אהרון וד"ר הדס הכהן סיפרו על דמותה של סילביה כפעילה חברתית, סילביה החברה, האמא והאחות במקצועה. סיגל נחום דיאטנית וממונה על השויון המגדרי במרכז ואפי רוזנברג נציג משפחות דיירי המרכז דור שני לשורדת שואה היטיבו לתאר חיים בצל אמא או דייר/ת שורד/ת שואה.

הטקס שודר בשידור חי בדף הפייסבוק של "מרכז גריאטרי ראשון לציון מלב"ן", לשכת נשים בנימין דה רוטשילד בני ברית ראשון לציון ו"בני ברית ישראל". והציבור הוזמן לצפות.

בתום הטקס אמרכלית המרכז שיגרה מילות תודה. "תודה רבה על טקס מרגש שתרם רבות למטופלים ובני המשפחות. כרגיל הרצון העז והנחישות שלך לתרום ולעשות הרימו טקס מרשים ומכובד. תודה מעומק הלב בשם הנהלת המרכז, הדיירים בני משפחה ועובדים." על כך הוסיפה העו"סית גלית קאופמן: "הרבה נחת רוח וגאווה הבאתם לניצולי השואה ומשפחותיה"

ד"ר הדס הכהן: התגובות שקיבלנו מהצוות והמשתתפים מחממות את הלב. האירוע היה מושלם בכל מובן. התכנים בטקס נגעו במשתתפים ובמיוחד בדיירים שורדי השואה שהיו

מרותקים לסיפורי החיים המרגשים עם האלמנטים היהודיים ותחושת גורל המשותף. חלקם יבבו בבכי חרישי קורע לב ואני שעמדתי מולם בזמן ההנחייה התרגשתי עד מאוד, התאפקתי מלפרוץ בבכי ובלעתי את כאבם. מרגשת במיוחד הייתה תגובתו של בנה של סילביה, מנו אהרון שהשתתף בפאנל ונתבקש לספר על אמא סילביה. מנו אהרון סיפר שמתוך הטקסים

שנשמעו לראשונה הבין עד כמה אמא הייתה בתחושה של בדידות. הפאנל היה מעניין ומרגש וההרכב המיוחד בו שפך אור על דמותן של נשים יהודיות בשואה מזוויות ראייה שונות .

האירוע הזה הוא תוצר של שיתוף פעולה ומאמץ משותף להבטחת הצלחה. אנו מודות לכל השותפים להפקה באהבה.

בעיתונות המקומית הופצה כתבה לפרסום הטקס וגם כתבת דיווח לזכרה של סילביה אהרון.

משלחת בני ברית ישראל לקונגרס הציוני בבנייני האומה

נשות משלחת ארגון בני ברית בקונגרס הציוני 2023

בקונגרס הציוני העולמי המציין 125 שנים לקונגרס הראשון בבאזל שהתקיים בבנייני האומה בין התאריכים 19-21.4.23 השתתפה גם משלחת מטעם בני ברית ישראל עם משלחת בני ברית העולמי שארגן מר אלן שניידר, מנהל המרכז העולמי בירושלים.

השנה הקונגרס נערך לרגל 75 שנות עצמאות מדינת ישראל והשתתפו בו

משלחת ארגון בני ברית בקונגרס הציוני

כ-2,000 מנהיגים יהודים מ-40 מדינות בעולם. מטעם בני ברית ישראל ייצגו נשיא בני ברית ישראל מר דניאל גרץ, המפקח מר מיכה נתן, נשיאת לשכת בנימין דה רוטשילד ד"ר הדס הכהן מייצגת הנשיא בקונגרסים בהסתדרות הציונית ובאירועים ומר אילן שחורי יו"ר מועצה תל אביב אחראי מורשת בני ברית.

מר אילן שחורי, מר דניאל מריאשין, ד"ר הדס הכהן, מר אלן שניידר

בין ההצעות שהוגשו והוחלטו הייתה גם הצעתו של מר אלן שניידר בשם בני ברית העולמי:

ההסתדרות הציונית העולמית מצדיעה למדינת ישראל לרגל יום

העצמאות ה-75 לחזור ולהדגיש את התמיכה של הקונגרס הציוני ב"תכנית ירושלים" וקריאה לגופים החברים בתנועה הציונית למצוא מכנה משותף על מנת לקדם את מטרות העל של הציונות.

במסגרת הכנס הנשיאה ד"ר הכהן השתתפה בפעילויות שותרתן אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים: סיור במרכז "שלווה" מגבלה אינה מכשול והשתתפות בהקרנת הסרט של פורץ הדרך בתחום שילוב ילדים עם צרכים מיוחדים סליי ביין. מי שהיה מנהל מוסד לילדים ובוגרים עם צרכים מיוחדים בתקופת השואה. המדובר במוסד הראשון שהוקם על ידי ארגון בני ברית עבור אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים, נוהל על ידי המחנך סליי ביין ונשא את דגל השילוב בחברה ומתן כבוד לאדם שנברא בצלם. זאת בניגוד לתפיסה שהייתה נהוגה אז של דחייה וגזר דין מוות לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים.

מה יהיה? מבט אל העתיד

והפעם: רמזים מן העתיד

ד"ר יאיר שרן ראש הקבוצה לתובנת העתיד

עולם המחקר והפתוח אינו שוקט על שמריו ומניב עוד ועוד הישגים שעשויים להשפיע על העתיד בתחומים שונים. הנה כמה דיווחים קצרים ומעניינים צופים פני עתיד.

א. רפואת סרטן

הגילוי המוקדם של סרטן הינו אחד האתגרים החשובים של הרפואה ואחד הכלים למניעה של סרטן בעתיד. הנה עתיד להתאפשר גילוי מוקדם של סרטן בבדיקת דם אחת. הבדיקה תאפשר חיזוי סרטן לפחות שנה לפני תחילת היווצרותו.

קבוצה הודית אחראית לפיתוח היכולת הזו. "אנו יכולים לא רק לחזות את הופעת המחלה אלא גם לומר איזה סוג סרטן ייווצר והיכן הוא יופיע בגוף." כך מבשר ראש צוות החוקרים. הבדיקה מכסה 25 סוגי סרטן בתוכם אלה המסוכנים והממאירים ביותר הידועים. הבדיקה נבחנה לאחרונה בניסוי אנוש שכלל 1,000 נבדקים ונסתיים ללא כל ממצא חיובי - כוזב (false-positive). שיטה זו היא אחת משיטות שונות שמפותחות על מנת לזהות סרטן בבדיקת דם והיא מיוחדת בכך שהיא מתמקדת בתאי גזע ולא בתאים סרטניים וכך מתאפשר לחזות הופעה של המחלה מראש.

ב. רבייה על ידי אבות זכרים ללא נקבות

מדענים הצליחו לראשונה ל"יצר" ביצי עכבר מתאים של עכברים זכרים והביאו ללידה של שבעה עכברים משני אבות. הוולדות נורמליים לחלוטין ויכולים להתרבות בעצמם. הניסוי הוכיח אפשרות להתרבות ללא צורך בנקבות. הסיכוי להצלחה בתהליך היה נמוך מאד כאחוז אחד. הניסוי מוכיח היתכנות לרבייה ללא נקבות אך הטכנולוגיה עדיין רחוקה ממימוש. השאלות האתיות שעולות כבדות כאשר חושבים על יישום שיטות כאלה בבני אדם. הצוות היפני שמבצע את הניסויים הצליח בעבר לרבות עכברים מתאי עור של נקבות. זוגות חד מיניים, זכרים או נקבות, יוכלו אולי בעתיד להעמיד צאצאים על כל המשמעויות הנגזרות מכך.

ג. פלסטיק כמקור אנרגיה

מדענים באוניברסיטת קמברידג' פיתחו תהליך המאפשר הפקת אנרגיה מפלסטיק ומ CO₂. התהליך שפותח משלב קרינת שמש וסדרת קטליזטורים שיחדיו מביאים לייצור syngas - גז הסינתטי- שהוא תערובת של מימן ופחמן חד חמצני. הגז הוא חומר ביניים חשוב בייצור דלקים. התהליך הוא אוטומטי וניצת עם חשיפת החומרים לשמש. ארבע מאות מיליון טון פלסטיק מיוצרים כל שנה ורק 10 אחוז ממוחזרים. הפוטנציאל להפקת אנרגיה גדול בהתחשב בכך שעד כה נצברו שבעה ביליון טון פלסטיק בעולם שלא לדבר על כמויות הענק של פחמן דו חמצני.

התהליכים מפיקים גם מוצרים אחרים במיוחד לתעשיית הקוסמטיקה. ייתכן והפיתוח הזה יסמן פתרון ביניים לבעיות האנרגיה עד העידן של אנרגיית מיזוג גרעיני שעשויה לפתור את הבעיה באורח סופי.

ד. חלבונים נוצרים בחלל?

מדענים גילו עקבות של התרכובת uracil, שהיא אחד המרכיבים של ה-RNA, על האסטרואיד Ryugu. ממצא זה התקבל מניתוח דגימות שהובאו על ידי טיל מחקר ששוגר אל האסטרואיד.

הטיל שוגר ב 2014 והוחזר לארץ ב 2020 כשבראשו קפסולה עם הדגימה. מדובר בסך הכל ב 10 מיליגרם חומר. אבל התגלית עשויה להוכיח שאבני בניין חשובים נוצרו בכלל בחלל. החיים על פני כדור הארץ, על פי ממצאים אלה, הם בין השאר תוצאה של התרסקות אסטרואידים נושאי חלבונים על פני הכדור. החלבונים על פי סברה זו נוצרו בחלל. באותן אנליזות נמצאה גם טיפת מים ראשונה. האם יש כאן רמז לקיום תנאים להיווצרות חיים מחוץ לכדור הארץ?

ה. עוד על בינה מלאכותית

בינה מלאכותית השיגה עד כה הישגים גדולים בתרגום טקסטים לתמונות. אתה יכול לבקש מהבינה תמונה /ציור על פי מאפיינים וסגנון שאתה כותב לה והיא תפיק את המבוקש. פקודות קצרות מניבות תוצאות מלהיבות. עכשיו מגיע השלב הבא. הסטארטאפ *ranway* מודיע על פיתוח בינה שמתרגמת טקסט לסרט ווידאו. אתה מתאר לבינה את המבוקש והיא תייצר סרט שעונה על המבוקש. זו רק תחילת הדרך של טכנולוגיה שעשוי להיות לה ביקוש רב. היעד עדיין רחוק מהשגה אבל העתיד מבטיח.

צילום: JRdes / Shutterstock

הבינה המלאכותית ChatGPT אינה יורדת מהכותרות. הצלחותיה, כמו גם החשש מהבשורה אותה היא מביאה מעסיקים את החוקרים וקובעי המדיניות.

אחד הנושאים הנבחנים הוא אילו תחומי תעסוקה תחליף הבינה. המועמדים הראשונים הן תעסוקות הקשורות בעבודה החוזרת על עצמה, כמו גם כזו שקל לחזות את שלביה צעד אחר צעד. מדובר בתעסוקות טכניות שאינן דורשות חשיבה או יצירתיות. תחומים אחרים הם כאלה הדורשים שימוש מגוון בשפות. תעסוקות אלה כוללות שרותי לקוחות, מתרגמים, כותבים טכניים, מקלידי נתונים וכדומה. בשוק האמריקאי מדובר בכחמישה מיליון מקומות עבודה. תעסוקות נוספות שהבינה תוכל להיכנס אליהם הינם אוטומציה ורובוטיקה, טכנאי מידע, מתמטיקאים וסטטיסטיקאים וכדומה. המפתחים טוענים שהבינה נועדה בעיקר לתגבר, לסייע ולטייב את עבודת המועסקים ולא להחליף אותם. איכות השירותים השונים תשתפר בכל מקרה לאין שעור לטוב או לרע.

ישראלים ביפן: אלו תולדות יפן בתכלית הקיצור

ד"ר יואב גל

אחד הדברים המאפיינים את הנהגת יפן לאורך מאות בשנים וחלק מחובת ההנהגה בהתאם לקוד הכבוד הסמוראי היא האחריות להתוות נתיב התקדמות לאומה בהליכי תכנון לטווח ארוך.

אם אינך הולך לשום מקום, כל דרך היא הדרך הנכונה

הדרך איננה שאלה של ידיעה או אי ידיעה,

הדרך היא כלי ריק שלעולם אינו מתמלא

היפנים החלו לכתוב את ההיסטוריה שלהם רק בערך במאה ה-5 לספירה, כשמערכת הכתיבה הסינית, בודהיזם, טכנולוגיה והיבטים תרבותיים אחרים הובאו ליפן מקוריאה שהייתה תחת השפעה סינית. החל מהמאה ה-7 הגבירו היפנים את אימוץ התרבות הסינית והשלב הראשון של הכתיבה ההיסטורית היפנית הגיעה לשיא בראשית המאה ה-8. צמרת השלטון ארגנה את הממשל על פי מבנה הממשל הסיני. כך נסללה הדרך לדומיננטיות של הפילוסופיה הקונפוציאנית עד לשלהי המאה ה-19 שאז רעננו היפנים את תפיסות השלטון שלהם באמצעות רעיונות שהובאו מהמערב.

במשך כאלף שנה בערך, בין המאה ה-6 לסוף המאה ה-16 אחזו היפנים זה בגרונו של זה בכל הזדמנות ובגלל כל סיבה או תירוץ. היו אלו שנים של אומללות, סבל, שפיכות דמים בלתי פוסקת, מלחמות פנים, רעב ועוני קשה של מרבית האוכלוסייה. במהלכה של התקופה נערכו שלושה ניסיונות לייצר בסיס כוח מספיק חזק להשליט סדר:

- א. במאה ה-8 בנארה. ניסיון ראשון וקצר ימים לאחד את המדינה סביב לחצר הקיסרית.
- ב. במאה ה-12 בקמקורה, וגם הניסיון הזה להעברת מרכז כוח לא הצליח להחזיק מעמד. בעקבות בעיות ירושה חזר שוב מרכז הכוח לקיוטו לאחר כמאתיים שנה בערך.
- ג. בתחילת המאה ה-17 באדו, הידועה כיום כטוקיו. העברת מרכז הכוח נעשה בדיוק בהתאם לאותו מודל של נארה במאה ה-8 ושל קאמאקורה במאה ה-12 ומטרתו הייתה לבנות מערך חדש לגמרי של עוצמה שישאב את סמכותו אך ורק מזו של השוגון עם הפרעה מינימלית מפקידי החצר הקיסרית.

טירת מצומוטו, ביטוי להפגנת כוח שלטונית בתקופת אדו. נבנתה במפרט של מבצר צבאי אך שימשה למעשה כ'בניין עירייה'. המקור: ארכיון פרטי של המחבר.

המאה ה-16 מביאה ליפן שינוי באמצעות סוחרים ומיסיונרים פורטוגלים שהתחילו תקופה של תחלופה מסחרית ותרבותית ערה בין יפן, אירופה וסין. הגישה הכללית של השלטון ביפן לאורך רוב תולדותיה ביחס לדת הייתה של סובלנות מאוד גדולה. מותר להאמין במה שרוצים, לקיים יחסי מין עם מי שרוצים (לא באופן פלילי), ומותר לאכול כמעט כל אוכל שמוצאים לנכון אבל אסור לאכול כלבים ואסור לצוד איילים קדושים. כל זאת בשני תנאים:

1. שלא מופר הכלל שקבע קונפוציוס שאלים יכולים להיות הרבה אבל לעולם רק קיסר אחד.
2. שלא מופרים כללי הבושידו, דרכו של הלוחם, שבראשם עומד הציות לאדון והחובה להגן ולשמור על הכפופים לך תוך ציות לכללי הקוד האתי של אומץ וכבוד.

הכמורה הקתולית, בחוסר הבנה מוחלט של יפן ותרבותה ותוך הסתמכותם על ניסיונם במהלך המאה ה-16 באמריקה הלטינית, טעו בגדול: הם הטיפו לעליונות האל-האב ובנו המשיח על כל קיסר ושליט. בנוסף, הטיפו לכללים של אתיקה ומוסר הנשענים על כתבי הקודש תוך התעלמות מוחלטת מציווי דרך הלוחם. כתוצאה מכך, במסגרת ביסוס כוחו ושלטונו בתחילתה של המאה ה-17, ראה טוקוגאווה במיסיונרים הקתולים שהגיעו עם הסוחרים איום פוליטי כבד מאוד ולכן סגר את יפן בפני הזרים מהמערב, ונעל את יפן כמעט לחלוטין בפני השפעות זרות בצו שהחזיק מעמד עד למחציתה של המאה ה-19. טוקוגאווה חסם כל ערוץ של יחסים עם אירופה, למעט מגעים מוגבלים מאוד עם סוחרים הולנדים בנאגאסקי. תקופת הבידוד הזו נמשכה קרוב ל-250 שנה.

בשנת 1853 נכנסו ספינות מלחמה אמריקניות למפרץ אדו ובכוח איומי התותחים כפה קומודור מת'יו פרי על ממשלת יפן להיפתח למערב. הדבר יצר הלם תרבותי שהדהד ביפן כולה וההכרה שבזמן שסגרו את עצמם למערב התקדמו "הברברים הזרים" עם מהפכה תעשייתית שהקנתה להם כוח טכנולוגי אדיר זעזעה את מקבלי ההחלטות ביפן. בתהליך לאומי קצר יחסית, באופן כמעט חלק מנקודת מבט של תהליכים היסטוריים, שינתה צמרת השלטון ביפן את אופייה. ממערכת מוצלחת למדי לצרכי פנים שנשענה על בסיס פיאודלי יעיל שבראשו עמד השוגון ככוח ביצועי והקיסר משמש כדמות ייצוגית בלבד בראש האומה, הוחלפה השיטה למערכת הדומה לנשיאות האמריקנית כאשר סמכויות הביצוע עוברות לידי הקיסר ותפקיד השוגון חדל להתקיים. כמובן שהקיסר עצמו נשען על מזכירים ויועצים ושרים וכל השאר, אך עדיין מרכיב חשוב ביותר בקבלת ההחלטות מילא הקיסר עצמו, ויפן יצאה לדרך חדשה של ביסוסה כמעצמה עולמית.

יפן פתחה את עצמה למערב בעוצמה רבה ותוך כשלושה עשורים בלבד עברה תהליך של מודרניזציה מואצת, אימצה מוסדות שלטון מערביים רבים, מערכת משפט ושיטות מערביות לניהול של צבא הנשען על טכנולוגיה מתקדמת. תהליך שהפך את יפן למעצמה עולמית מהשורה הראשונה, ובהתאם למודל המעצמות האירופיות הקימה אימפריה בשטחים נרחבים של מזרח אסיה. מדיניות זו לא התקבלה בארה"ב שסירבה להכיר במעמדה של יפן כמעצמה. האמריקאים פתחו במלחמת סחר שהידרדרה לאמברגו על משלוחי נפט ליפן ובעצם להכרזת מלחמה לא רשמית שהסתיימה במלחמה מיותרת ועקובה מדם לשני הצדדים. בתום המלחמה נוסחה חוקה חדשה ובאופן דומה למדי לתהליכים שאפיינו את החלפת השלטון בשליש האחרון של המאה ה-19 עברה המדינה שוב שינוי מהותי. יפן התמקדה בפיתוח כלכלי והפכה שוב להיות אחת המעצמות הגדולות בעולם הגלובלי החדש.

ביוגרפיה של רחוב - משפחת וגנר

צבי תדמור

לא אחת, בימי ילדותי, ראיתי את זאב בג'יפ הווייליס שלו חולף על ביתנו ברחוב ויצמן. זאב, עם חיוך דק נסוך על פניו שהקרין טוב לב, היה איש עבודה. הוא היה ידיד לאבי ולא אחת הייתי סר לראותו בביתם ברחוב ויצמן 41. על קורות המשפחה, בחרתי לספר לכם הפעם.

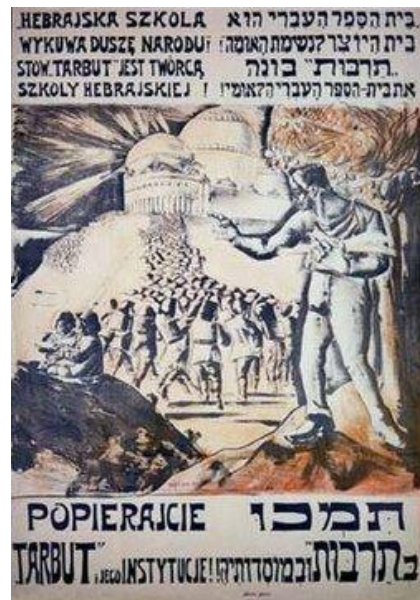

זאב וגנר נולד ב-1901 בעיירה מושציסקה בפולין, כיום אוקראינה. גדל בבית דתי וציוני. לאחר שסיים את לימודיו עבר הכשרה בסמינר של אגודת "תרבות" עבד כמחנך בבית הספר "תרבות" במושציסקה. היה זה בית ספר עברי של ציוניים וחילוניים (אך לא אנטי-דתיים), המשלב לימודים עבריים וכלליים, הומניים וריאליים, תוך שימוש בשיטות חינוך מודרניות, על מנת להכשיר את התלמיד לתרום לעמו בעתיד.

"בתרבות" הכיר את מתילדה לבית מיזליש שהייתה שם חניכה, ולימים נישא לה. זאב ומתילדה הגיעו לרחובות בדצמבר 1935 בעקבות משה ברזילי (לימים ראש עיריית רחובות) חברו לעבודה בבית הספר "תרבות". מנחם, בנם הבכור נולד כעבור זמן קצר.

ברחובות, גרה המשפחה בשכירות, בדירת חדר ברחוב אחד העם, ברחוב בנימין ובבית מכבי רחובות. אחרי לידתו של הבן השני, עמיחי, בספטמבר 1937 שכרו חדר וחצי ברחוב הרצל בדרומה של שכונת שעריים.

בתחילה זאב עבד בסלילת דרכים, למד את העבודה, והתקדם להיות מנהל עבודה. אחר כך, החל לעבוד כעצמאי ובימי מלחמת העולם השנייה, כאשר הבריטים השקיעו בפיתוח דרכים ובסלילת כבישים בארץ ישראל ובסוריה זאב עבד גם בקונטרה שברמת הגולן. באותם ימים זאב קיבל את הצעתם של שניים ממכריו שהיו בעלי הון, להקים שותפות בעבודות פיתוח תשתית. זאב שהיה בעל כשרון ארגוני ועסקי, רתם את ניסיונו בתחום התשתיות והשותפות החלה לקבל עבודות פיתוח מהצבא הבריטי ומהרשות המקומית.

ב-1945 קרה אסון במשפחה. האם, מתילדה, מתה תוך כדי לידתו של הבן שלישי מרדכי. זאב, עם שני ילדיו, בני שמונה ותשע וחצי ועם תינוק בן יומו נשאר לבד. מרדכי, נשלח לבית יתומים בירושלים וזאב שכר מטפלת לשני ילדיו וחילק את זמנו בין צרכי הבית לבין מטלות העבודה. כעבור שנתיים זאב נישא למרים לבית בטר (עולה חדשה מפולין עם בנה יוסי שהגיע לארץ בעליית ילדי טהרון) ומרדכי שב לבית אביו וראה במרים את אימו, שהייתה מסורה לו. מנחם ועמיחי המשיכו להתגעגע לאימם אותה אהבו בכל נימי נפשם. מנחם הבן הבכור, סבל בשל לכתה של אימו, פרק עול בלימודים ונשאר כיתה.

עסקיו של זאב צלחו והוא רכש מגרש ברחוב ויצמן 41 ובנה שם את ביתו ב-1950. הבית היה מיוחד בשל תוכניתו האדריכלית. לראשונה ברחובות, פנו חדרי השינה וחדר העבודה עם כניסה נפרדת אל הרחוב והסלון עם המטבח ופינת האוכל אל החצר האחורית.

ב-1951 אסון נוסף פקד את המשפחה. מנחם, בן 15 וחצי נהרג בתאונת דרכים, בעת ישב רכוב מאחור על אופנוע הנהוג בידי חברו. ימים קשים עברו על כל בני המשפחה. מותו של

מנחם שהיה נער יפה תואר, מקובל על חבריו ועל בנות המין היפה היכה אותם בתדהמה. עדינה חביבי חברתו ובת כיתתו, אהבתה הראשונה, ספדה לו במלאות שלושים למותו:

"לזכר חברי מנחם וגנר ז"ל עם הכנסו לכתתנו ראינו בו משהו לא רגיל. בגופו בעל הגוון החום כהה, בעיניו החומות המבריקות, בטוב לבו ובעליזותו הרבה- הובלט בכל שאר הילדים. בלורית בלונדינית התנשאה בגאווה על ראשו ועם כל משב רחוב היתה מתפזרת על מצחו הרחב. כה נאה היה מראהו. אך בכל זאת משהו נסתר היה בו, במבטו, ורק הקרוב אליו הבינו. כבר בימים הראשונים היה ידידם של כולם. טובו ונועם הליכותיו שבו את לב כולנו. הוא היה חזק והשתמש לעתים קרובות בכוחו. אך בצער עשה זאת והיה חוזר ואומר תמיד: "אם אני לא אתן יתנו הם לי". אולם לכל נזקק עזר כפי יכולתו ואף למעלה מזה. לכן לא נחשב הדבר לפלא כשרצה להחליף את שם משפחתו מ"וגנר" ל"ארז" כי אכן בחור כארז היה.

מנחם וגנר ז"ל

זכיתי אני להיות חברתו. ימים יפים בילינו יחדיו, מרוחו אצל על כל סביבותיו, הכל היה אז כה נעים וכה עליז. ואז כשהייתי קרובה אליו הבינותי את המוזר והנסתר שהשתקף מעיניו וממבטו: בעודו צעיר נתייתם מאמו שכה אהבה. אף פעם לא דבר על זאת, כי לא רצה שירחמו עליו. חיכני היה ובדיחות היו שגורות בפיו. בגדיו נקיים ומגוהצים תמיד, לבושו היה לרוב מכנסי חאקי וחולצה תכלת ששני כפתורים העליונים היו פתוחים.

כרעם בים קיץ הגיעה אלינו הבשורה המרה: מנחם נהרג! מנחם איננו! מנחם לא יהיה יותר! היתכן? מוחנו לא תפס. שוב לא נשמע את השקט המרגיע שבקולו. שוב לא נראה את עיניו המלטפות את גופו החזק, את בלוריתו.

לוינו אותו כולנו בכאב עמוק למנוחת עולמים. ומי יודע, אולי שם בשמים יפגש עם אמו והיא האוהבת והמתגעגעת לבנה הפעוט תלטפהו ותישק לו ויזכה לאהבת אם שכל נער צעיר בגילו זכה.

דמותך תלוונו לעד. יהי זכרך ברוך. מחברתו עדינה חביבי, רחובות."

חיי הנישואין של זאב ומרים לא צלחו. זאב התגרש מבת זוגו מרים ב- 1957 אבל המשיך לתמוך בה כספית ונהג לבקר אותה בדירתה בתל אביב.

זאב הקדיש מזמנו בענייני ציבור, ייסד ב- 1958 את אגודת קופת גמילות חסד יחד עם חברו, של מתפללי בית הכנסת "שונה הלכות" ברחוב הרצל ברחובות. באותה שנה, כאשר חגג בר מצווה לבנו מרדכי, בבית הכנסת שונה הלכות, במודעה בעיתון להזמנת האורחים שפרסם ציין, כי במקום לתת "שמחת מצווה" שהציבור ייתן תרומות לקרן אילנשי"ל (ארגון ישראלי למען נפגעי שיתוק ילדים) ולקופת גמ"ח שע"י בית הכנסת.

זאב, קיבל התקף לב והלך לעולמו אחרי שיצא מביתה של מרים בתל אביב בשנת 1962. עמיחי בנו, בשנה השנייה ללימודיו האקדמאיים נאלץ להפסיק את הלימודים בפקולטה לחקלאות, נכנס לעסקי אביו ומשך בעול המשפחה. ללא הכנה למד להתמודד עם אתגרי החיים.

זאב חינך את ילדיו על ערכי עבודה ונתינה והם אכן, הגשימו את משאלתו להיות אנשי עבודה ומעש, ישרי דרך, ותורמים לחברה.

היה הייתה עברית

רות קלי

מה פירוש המילה 'אָפֶשׁ'. על כך בהמשך.

אעסוק היום במיליות הקידומת: אי-, אין-, אָנְטִי-, דו-, ותת.

שלוש המיליות הראשונות, 'אי' 'אין' ו'אנטי', שוללות את מה שבא אחריהן (שם עצם או תואר). המילית 'דו'- מכפילה, והמילית 'תת' (=תחת, מתחת ל...) מתארת מיקום או מצב.

אי = לא, אין, העדר. אי-אָמוּן, אי-אָפֶשֶׁר, אי-הַבְנָה, אי-סֶדֶר, אי-צֶדֶק, אי-אתה-יכול = אינך יכול, אי-אָפֶשִׁי = אינני רוצה. ואכן, **פירוש המילה אָפֶשׁ = רצון, חפץ.**

אין = אָפֶס, לא-כלום, חידלון. אין-אונים = חסר כוח (חסר כוח בכלל וגם חסר כוח גברא). אין-סוף = חלל העולם שאין לו גבול. אין ספור = מספר גדול שאי-אפשר למנות. אין את נפשי = אין בדעתי, אינני רוצה. אין ברירה = אין אפשרות אחרת. מעניין שבשפות אחרות לא קיים תרגום למילה 'אין'. במקומה משתמשים ב'לא-יש'. באנגלית: WITHOUT, ובערבית: מא-פִישׁ.

אנטי = נגד. מילית המורה על שלילה וניגוד. אנטיבייטי = נלחם בחיידקים וקוטל אותם. אנטיפתי = לא אהוד. אנטישמי. אנטיטוקסין = רעלן נגדי. אנטינומיה = סתירה או ניגוד בין שתי הנחות או השקפות ששתיהן מוכחות או מוחזקות נכונות על פי ההיגיון.

דו = שניים, שתיים. דו-ירחון = ירחון המופיע אחת לחודשיים. דו-ידות = כושר שימוש בשתי הידיים במידה שווה, [איטר יד ימינו (שמאלי) היכול לכתוב גם בידו הימנית]. דו-לשוני = בשתי שפות. דו-מושבי. דו-סטרי. דו-משמעי. דו-פרצופי. דו-צדדי. דו-קיום. דו-חי = בעל חיים ממערכת בעלי החוליות הנושם בתקופת חייו הראשונה בזימים וחי במים, ובהתבגרו הוא נושם בריאה את אוויר היבשה. יש גם טְנָדוּ, טֶן-דוּ = בשניים, ביחד, בצוותא. במקורותינו נכתב בארמית: 'טב לְמִיתֵב טֶן-דוּ מְלִמִּיתֵב אַרְמֵלָא. תרגום לעברית - טוב לשבת בשניים (כלומר: להינשא) מְלִשְׁבֵת באלמנות. מעניין שגם בערבית אַרְמֵלָה = אלמנה

תת = תחת, למטה. תת-קרקעי = מתחת לגובה פני הקרקע. תת-תקני = מתחת לרמת התקן. תת-הכרה = מתחת לסף ההכרה. תת-ימי. תת-תזונה. תת-שר. תת-אלוף.

חשוב לציין שלכל המיליות האלה אין צורת רבים. במשרד הזה שורר אי-סדר, וגם במשרדים אחרים שוררים אי-סדרים. יש לי שכן אַנְטִי-שמי, אבל לא כולם אַנְטִי-שמים. בן-דודי תת-אלוף, במשפחתנו יש שני תת-אלופים.

הדוגמאות רבות אבל אי-אפשר וגם אי-אפשי להביא כאן את כולן עכשיו. אם אָפֶשְׁכֶם (כלומר: אם זהו רצונכם) נוכל להרחיב בפעם אחרת.

כמה תת-אלופים יש בצה"ל?

יאללה משכנתא

שוקי ברנדווין – גיאוגרפיה פיזית שמאות מקרקעין

צילום: גאג'ט ליין

זוג צעיר. צעדו צעד ראשון ורכשו דירה. הם ישבו מול פקיד המשכנתאות בבנק, הציגו את ההון העצמי שלהם, שניהם היו בעלי פרנסה מסודרת, הם ביקשו הלוואת משכנתא לרכישת ביתם. הבנק קבע את שיעור ההחזרים ואת הריבית. הרווח של הבנק גילם גם את הסיכון, מעבר לכך שהנכס עצמו מהווה משכון למימוש הבנק. שני הצדדים יצאו מרוצים מהעסקה.

פעם, חויבו הלווים להביא ערבים להלוואה, זה היה 'ברוך' לעצמם וגם לבנק. ברוך שפטרנו מערבים שלא זכרו שהם ערבים, לא ידעו על מה הם ערבים ולטובת מי חתמו ערבות.

ואז באה שולה והציעה לפנחס, שהיה אז מהבכירים בבנק, שכדי לבדוק שעסקת הרכישה היא הגיונית, יש לחייב את הלווים להביא שמאי מקרקעין מטעמם שיעריך את הנכס בטרם רכישה, זה גם לטובתם הם, כמו שעושים במדינה מתוקנת. כך נוודא שהתשלום ששילמו הלווים על נכס, על פי החוזה שעליו חתמו, הינו בגדר הסבירות ובסביבת השווי הריאלי על פי מחיר השוק.

- בסביבות שווי השוק? קפץ פנחס, השתגעת? השמאי יקבע ששווי הנכס הינו לפחות מחיר השוק וממנו מעלה....

- תראה פנחס, הסבירה שולה, שמאות היא מדע סטטיסטי, לא בדיוק מדויק....

- שטויות, שמאי מקרקעין שיקבע ערך נמוך לנכס, יסתכן בכך שהבנק לא יאשר ללווה את המשכנתא, והבנק עלול להפסיד את הלקוח שיעבור לבנק המתחרה, ועל השמאי להתחשב בזה. שמאי שיקבע ערך גבוה מדי ובבוא היום לא יצליח הבנק לממש את הנכס במחיר ע"פ השווי שקבע, יסתכן בכך שהבנק יתבע אותו. אך אל תדאגי, הוא בכל מקרה מבוטח. - קדימה, הכיני רשימה, נפתח מועדון שמאים של הבנק, תערכי פעם בשנה כנס, הם יבואו, ישתו מיץ, בורקס, יקבלו עט עם לוגו של הבנק, הם יקשקשו בזנב, - תתחילי לעבוד.

- לא, לא לזה התכוונתי. אתה יודע, שוק חופשי, קונה מרצון, מוכר מרצון, שמאי מרצון, הלווים יפנו כרצונם לשמאי מקרקעין, מוסמך, תעודה... עדיף שהבנק ישמור על ניטרליות, ניקיון כפיים. השמאי הרי מחויב ללקוח ופועל למענו, הלקוח כלווה מחויב לבנק והבנק....

- די שולה, על שרשרת המזון שמעתי בתיכון, כאן אנחנו כרישים. הלווה מחויב לבנק, השמאי מחויב לבנק וגם את. תאמיני לי, השמאים יהיו מרוצים, הם יהיו שותפים לכל אישור משכנתא, אנו נספק להם עבודה. גם הלקוחות יהיו מרוצים, יקבלו סובסידיה של 2/3 ממחיר השומה הנדרשת, לא יוכלו להתלונן.

- סובסידיה? 2/3? ממי, מהבנק? הצחקת אותי, פנחס...

- הבנק תמיד דואג ללקוחות שלו, כי בלי לווים אין בנקאות. הם יקבלו סובסידיה מהשמאים שיסימו לעבוד עם הבנק.

אתר walty

וכך זה עובד היום. כולם מבסוטים. אבל משהו השתבש, קניית דירה היא לא רכישת אוטו יד שניה שאותו לוקחים למוסך, טסט שנתי, חידוש רישיון, ויש את מחירון לוי יצחק לרכב. דירה היא העסקה השנייה בגודלה שעורך בחייו אדם צעיר, אחרי הראשונה שבה חתם על כתובה, בשתי העסקאות האלו אין לו ניסיון והטעות כואבת. הבנק מחייב את הלווה להשתמש בשרותי שמאי מקרקעין אחרי שכבר רכש את הדירה וחתם על חוזה ואין לו דרך נסיגה מלבד הפרת חוזה... מה ההיגיון?

שולה עזבה את הבנק והפכה ליועצת משכנתאות בשוק הפרטי. את הבנקים היא מכירה מבפנים, את הלקוחות הוותיקים היא שימרה כממליצים. ראיתי אותה, בתנודת אצבע היא מפנה את הלקוח למתווך, בתנודה נוספת לבנק העדיף, ועוד תנודה לשמאי, היא מכירה את תחום הגמישות של כולם ומתמרנת את לקוחות הבנקים עוד לפני שהם בכלל יודעים...

- ידע שווה עוצמה, אמרה לי שולה. האמת היא, כך אמרה, קינאתי בכם השמאים, על הידע הרב שלכם, שהוא כל כך רב תחומי, החופשיות שלכם ומה לא, אבל אני מוותרת על העצם בשביל הסטייק. ראיתי שהבנק צדק. אתם השמאים, גם מבטחים את הבנק בחתימתכם על מסמכי השומה, גם מסבסדים את הלקוחות של הבנקים על חשבונכם.

אני יושבת על הסטייק, ואתם, עדיין מקשקשים בזנב, כל הדרך אל הבנק, בשביל העצם.

מקרה גב

תמר קור

הבוקר התעוררתי מעוך לגמרי, לא שמעתי את צלצול השעון ורק הרעש האיום שעלה מהרחוב הצליח איכשהו לנער אותי. השעון הראה אחת עשרה. זינקתי כמו משוגע, שלש שעות איחור. הפעם אני מפוטר סופית. שפכתי על עצמי טונה מים קרים ורצתי החוצה. התנעתי את צ'רלי ודהרתי אל בית החולים. כל הדרך חשבתי על התרוץ שאמציא הפעם, הרי אני לא יכול לספר על הקראש עם ורד שהודיעה לי אתמול בלילה שמצידה זה נגמר, ככה במילים האלה. הבת זונה מאז שמינו אותה למזכירה בכירה כבר לא נאה לה סאניטר... כשאני חושב עליה מתכווצת לי הבטן. טוב, אין לי זמן להתחפר ברחמים עצמיים. התנועה זורמת בכבדות ואני מתמרן עם הווספה בין המכוניות, מתעלם מהקללות של הנהגים, מתעצבן ברמזורים שהופכים אדומים בדיוק כשאני מגיע.

איך שהגעתי לשער של בית החולים, נתקעת לי בדיוק עכשיו איזו וולבו וסותמת את המעבר. אני מרגיש איך לחץ הדם שלי מטפס עד פיסגת האוורסט, אני צופר וצופר וכלום התעלמות טוטלית, אני שוב צופר אבל הצופר הצווחני של צ'רלי אינו מעורר שום התחשבות, אני צופר וצורח "יאללה תזיזו את הטנק שלכם, תנו לבן אדם לעבור", ליד הוולבו הכל מתנהל בסלואו - מושן.

דלת המכונית נפתחת לאיטה בכבדות יוצאת איזו גברת, נעמדת ונועצת בי מבט מזרה אימה ובאדישות מופגנת היא פותחת את הדלת הקדמית ומתחילה לשלוף החוצה משהו שמתברר כגבר הגדול עליה בכמה מספרים שבקושי מצליח להזיז רגל. אני מיד מעריך שהפרויקט הזה יביא אותי עד לארוחת הערב. אני משתגע, ומדמיין את סלים מחכה לי עם הפנים הקפואות שלו ומודיע לי שאצלו במחלקה אין לי יותר מה לחפש! שפוף ומושפל אני עוזב את בית החולים בדרכי לחיי הומלס, תשכח מורד, תשכח מצ'רלי...

באחת מחזיר אותי צ'רלי הטוב לוולבו, הגברת בשיא השלווה ובחוסר כשרון בולט מנסה לפתוח את כסא גלגלים מקופל, "אולי לפחות תזיזי את האוטו", אני צורח, והיא כזו כאילו עדינה ושברירת, מרימה את ראשה, ומתוך עיניה אני רואה שני טילי סאגר מכוונים ישר אלי, פחד. ואז היא מסננת בשקט ארסי "אולי במקום לצווח תבוא ותעזור?" וואלה, באמת לא חשבתי על האפשרות הזאת. אני קופץ מצ'רלי ובצ'יק הכסא פתוח. בזהירות ובמיומנות אני מוציא את בעלה ומושיב אותו בכסא והוא ממלמל, "תודה, תודה באמת תודה רבה לך". והיא מביטה בי נדהמת, אוחזת בכיסא ופונה לעבר הכניסה לא לפני שהיא מורידה פקודה לאיזו בלונדינית שישבה ליד ההגה, "תסעי לחניה".

צילום : ynet

ואני כלום, אפילו לא תודה או כל הכבוד, איזו מכשפה... אני מחנה את צ'רלי, מלטף אותו כאילו אני כבר נפרד ממנו ונכנס שפוף בדלת, אולי אצליח להתחמק מסלים, כשלפתע אני שומע את קולו, "קובי בוא מהר, יא בן כלבה איפה אתה מסתובב, קח אלונקה ורוץ הגיעו שני אמבולנסים, מהר זוז כבר!" אני רץ בכל הכוח, אני קופץ וצוחק, נהיה לי שמח כזה. את הזקן שהגיע באמבולנס אני מכיר, הוא סובל ממחלת כליות ומגיע קבוע לטפולים. "חזרת לטפול עשרת אלפים" אני מנסה לצחוק אתו, אני ככה כזה אוהב להצחיק את הפציינטיים. אבל הוא מזעיף פנים, אני פורק אותו ביחידת הדיאליזה ושומע שקוראים לי בכריזה, קובי למיון, אני שם עלי חלוק מסובב את האלונקה ורץ למיון. שם בכיסא הגלגלים מחכה לי האיש מהוולבו. באסה, דווקא אותו שמו לי. האחות מבקשת ממני לקחת אותו לאורטופדיה. "זהירות", היא אומרת, "זה מקרה גב, אעזור לך להשכיב אתו על האלונקה". אני מסתובב כדי לתפוס ברגליו, ואז אני רואה כוסית מהממת עומדת ליד המקרה גב. אני לא יכול להוריד את העיניים ממנה ולפתע אני שומע את האחות צועקת, "השתגעת, אתה תפיל אותו, מה קורה לך". הבחורה שגם היא נבהלה ממהרת לתפוס את הרגל שהחליקה לי מהידיים. אבל אני מיד התעשתי, "סליחה", אני פונה אליה בטון מקצועי, "עם כל הכבוד תשאירי את זה לי", אני מיצב את הרגל ומבחין במבט היבש שהיא נועצת בי. דיר באלק, אני לוחש לעצמי, משחרר את הברקסים ומתחיל לדחוף את האלונקה לעבר המעלית. אני הולך לאט, בנחת, זה מקרה גב וחוף מזה הבלונדינית הולכת לידי מה יש למהר. אני מחפש איזה נושא כדי לפתח בשיחה, שום בדיחה לא צצה לי, שום רעיון. בסוף אני פונה למקרה גב, "מה שלומך אדוני", "תודה יהיה טוב" הוא מחייך מתוך הכאב, רואים שהוא סובל, איש נחמד בחיי. ליד המעלית מחכה אשתו, וואלה איך שכחתי ממנה. "שלום גברת" אני מחייך אליה בנימוס. אבל היא נושפת אלי בקול השפיפוני שלה, "תזהר בבקשה הוא סובל". מכשפה, אני מחייך אל הבת, "אני מוכן להתערב שהוא סובל מדיסקוס סכיטי", אני מפגין בקיאות, היא מחייכת ואני מעודד ממשיך, "לפי מצב הגוף ולפי העווית בפנים אני יכול לאבחן כמעט כל מחלה", והיא, "אתה לא מגזים קצת בכישורים הרפואיים שלך?" "מה קורה לך" אני מתמלא ביטחון, "אני שנים במקצוע, לוקח מפה מוביל לשם לוקח משם מביא לכאן, חברת הובלות קובי את קובי, וכל חבילה שאני מוביל עוברת אצלי בדיקה יסודית", זה כבר ממש מצחיק אותה, בראי ממול אני רואה שהמכשפה מבליעה בדל חיוך, והאבא בשארית כוחותיו אומר, "איזה ליצן אתה" וכדי להצדיק את התואר שהדביק לי אני מוציא מכיס החלוק את הכובע הבוכרי שלי וחובש אותו לקול צחוקה המתגבר של הבת. אני מרגיש גדול, איפה זאת ואיפה ורד...

המעלית נעצרת ואנו פונים לעבר המחלקה. כעת אני יכול לתת את הקטע הכי חזק שלי, אבל קודם אני צריך להסביר. מן המעלית מתחיל מסדרון ארוך המתעקל בשפוע לכיוון החדרים, זה שיפוע די מטורף בשביל מקום כזה, אם אינך שולט באלונקה אתה יכול למצא את עצמך בקצה הנגדי של המחלקה במצב מאוזן כשהפציינט יחד עם האלונקה עליך. אני כאמור מאוד מקצועי וזה לא קרה לי אף פעם. אבל לפעמים בא לי לעשות לפציינט קצת פאן כדי לעודד אותו, שיהנה אפילו שזה בית חולים, ואז אני אוזח היטב באלונקה ומשחרר מהירות, הגלגלים מפתחים תאוצה ואני חופשי נמשך, נגרר. ממש כמו בסקי מים, ממש כיף לא נורמלי. הרופאים והאחיות לא אוהבים את הקטע הזה אבל רב הפציינטיים דווקא נהנים.

עכשיו, אני נעצר לרגע, מיסיר מבט עמוק לתוך העיניים הכחולות של הבלונדינית שלי ובטון טרגי אני אומר "שלום ולא להתראות", ומתחיל לגלוש עם האלונקה שהולכת ומפתחת תאוצה לאורך המסדרון. לצערי זה נמשך פחות מדקה. אני עוצר בחריקת בלמים ממש ליד פתח החדר, הפציינט שלי משמיע קולות משהו בין אנחות לצחוק. מרחוק אני רואה את האשה, פניה אפורים ירקרקים והיא קרובה להתעלף, אח, איזה טעם מתוק לנקמה. "נו, איך היה הסקי" אני שואל את הפציינט, "קצת מהיר, היית צריך להכין אותי" הוא מתאמץ לחייך. בחיי איזה איש עדין,

רואים שאינטליגנט. בינתיים מתקרבות הנשים, והאם שעכשיו היא בצבע אדום, פותחת עלי פה, "תתביש לך. אתה, אתה חסר אחריות שכמוך, תסתלק אני תכף אתלונן עליך...". "גברתי" אני עונה לה בשקט מנומס, "אין לך מה לדאוג הכל בשליטה". היא לא רואה אותי עוברת על פני כאילו הייתי אויר גוחנת אל בעלה, אתה "בסדר, אתה בסדר" היא בודקת אותו. הבת גם היא נגשת לאלונקה, מביטה בי כאילו הייתי חייזר. "תגיד היא היא פונה אלי אתה בטוח שיש לך רישיון? כי אם יש לך אמליץ למשטרה לשלול אותו". נלחצתי פתאום.

מה חשבת אמרתי לעצמי שאחת כזאת בכלל תסתכל עליך, יש לה בטח המון מעריצים... הורדתי את הכובע והחזרתי אותו לכיס. האם יצאה לקרא לאחות ואני במקצועיות גמורה לבד ובזהירות העברתי את המקרה גב למיטה. בכריזה קראו לי לרדת לחדר ניתוח. לא יכולתי להתאפק ואמרתי לבת שהתיישבה ליד אביה, יפה כמו בסרטים. "אולי את רוצה לרדת למטה לשתות משהו? עד השלילה אני יכול לכבד אותך בנסיעה זהירה ביגואר שלי", הצבעתי על האלונקה. לרגע הייתה נבוכה, לא ציפתה ממני לאומץ כזה. "לא תודה, אמרה בשקט, אני לא צמאה" ושחררה לי חיוך כחול- זהוב. תפסתי אותו בזהירות הנחתי אותו על האלונקה וירדתי לחדר ניתוח.

לראות, להביט, להתבונן

צילם יוסי רזי

רחובות, רחוב הרצל, מאי 2023

נתראה בעלון הבא

תם ולא נשלם